

Sortownia i stacja przetwarzania odpadów, kompostownia i składowisko balastu, jakie powstały na łódzkim Lublinku są pierwszymi inwestycjami porządkującymi gospodarkę odpadową, które powstały we współpracy ze społecznością lokalną. Lokalizacja zakładów unieszkodliwiania odpadów komunalnych budzi bowiem zawsze liczne zastrzeżenia.

MIASTO

Łódź to miasto wojewódzkie w środkowej Polsce, położone na Wysoczyźnie Łódzkiej, na dziale wodnym I rzędu Wisły i Odry. Przez Łódź przepływa 18 większych lub mniejszych rzek i strumieni, m.in. Ner, Łódka. Drugie pod względem liczby ludności miasto w Polsce (765 780 osób) i czwarte pod względem powierzchni (294.4 km²). Największe polskie miasto położone w całości po zachodniej stronie Wisły. Ważny ośrodek akademicki i kulturalny. Sześć kilometrów od centrum Łodzi znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta.

TŁO PRZEDSIĘWZIĘCIA

Kilka lat temu miasto podjęło bardzo trudną próbę stworzenia, w pełni zgodnego ze standardami Unii Europejskiej, systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Był i jest to ogromny wysiłek miasta zarówno finansowy, jak i organizacyjny. Wielkość nakładów inwestycyjnych potrzebnych na budowę i uruchomienie kompleksu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi uniemożliwiła jego realizację. Z drugiej strony bezwzględna konieczność istnienia takiego kompleksu uniemożliwiła dalsze jej odkładanie do czasu znalezienia odpowiedniego inwestora. W tej sytuacji konieczne było zaplanowanie w budżecie miasta środków na jej realizację. Część nakładów została poniesiona i sfinansowana ze środków publicznych. Dalsze etapy były i są finansowane z funduszy środowiskowych Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z funduszu przedakcesyjnego UE – ISPA. Łódź jako jedno z pierwszych miast w Polsce złożyło w 1999 r. Wniosek o dofinansowanie inwestycji ze środków UE.

Dotychczasowa gospodarka odpadami charakteryzowała się niskim stopniem odzysku surowców wtórnych, niewielką ilością urządzeń do przetwarzania odpadów

oraz brakiem odpowiedniego składowiska dla miasta. Ta sytuacja sprawiła, że większość odpadów komunalnych była przeładowywana w istniejącej wówczas na Lublinku stacji przeładunkowej i przewożona na odległe składowiska odpadów zlokalizowane nawet do 150 km od Łodzi, co pociągało za sobą ogromne nakłady finansowe. Taka sytuacja wywoływała szereg negatywnych skutków zarówno o charakterze ekonomicznym, organizacyjnym, społecznym, jak i ekologicznym, a wśród nich:

- wysokie koszty składowania odpadów,
- negatywne skutki ekologiczne składowania odpadów nieprzetworzonych,
- wysokie koszty transportu i przeładunku odpadów,
- bardzo mały odzysk surowców wtórnych z odpadów.

Wzrost dochodów mieszkańców, a co za tym idzie wzrost konsumpcji i tym samym przyrost ilości odpadów (szacuje się, że do roku 2014 produkcja odpadów komunalnych wzrośnie w Łodzi o ok. 30% tj. około 470 000 ton) sprawiły, że miasto Łódź wraz z mieszkańcami podjęło wspólny plan modernizacji całego systemu gospodarki odpadami.

Do realizacji projektu pn. „Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi” przystąpiono w 2001r., natomiast jego ukończenie przewiduje się na 2009 r.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

W ramach projektu wybudowana została sortownia o wydajności 82 500 ton/rok, co oznacza, że 60% odpadów z całego miasta będzie mogło być poddawane sortowaniu. W procesie selektywnej zbiórki odpadów i ich sortowania wyodrębniane są surowce wtórne: papier, szkło, metale, tekstylia i tworzywa sztuczne, które przeznaczone są do dalszego przerobu. Pozostały po sortowaniu balast wywożony będzie na składowisko, które zostanie ukończone w I kwartale 2007 r. Rozbudowana została istniejąca kompostownia, zwiększono jej wydajności o 12 000 ton/rok. Kompostownia przerabiać będzie rocznie 14 000 ton odpadów roślinnych z gospodarstw domowych oraz 5 000 ton materiału strukturalnego. Składowisko balastu o powierzchni ok. 9 ha i pojemności ok. 750 000 m³, co odpowiada masie 700 000 ton skompaktowanych odpadów, znajdujące się obecnie w końcowej fazie realizacji powinno pokrywać potrzeby miasta w okresie około 12 - 15 lat.

Projekt składa się z sześciu kontraktów:

Kontrakt 01 – Inżynier Kontraktu

Kontrakt został podpisany w dniu 23.06.2003 r, z brytyjską firmą FaberMaunsell Ltd. z Wielkiej Brytanii w konsorcjum z firmami Tebodin B.V. z Holandii i Tebodin Polska.

Inżynier pełnić będzie nadzór nad realizacją pozostałych kontraktów na roboty w zakresie zarządzania technicznego, administracyjnego i finansowego, zgodnie z procedurami Funduszu Spójności Unii Europejskiej oraz przepisami polskiego prawa ,jak i warunkami kontraktowymi FIDIC.

Kontrakt 02 – Sortownia i stacja przeładunkowa odpadów komunalnych Łódź - Lublinek

W dniu 30 czerwca 2005 r. zakończył się kontrakt „Sortownia i stacja przeładunkowa odpadów komunalnych Łódź – Lublinek” podpisany dnia 17.07.2003 r, z konsorcjum Budimex Dromex S.A i Varitex. Łódzka sortownia odpadów realizowana w ramach projektu „Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi” jest najnowocześniejsza i największa spośród wszystkich polskich sortowni będących w użytku, a jej wydajność wynosi 82,5 tys. ton odpadów/rok z możliwością dalszej rozbudowy i tym samym zwiększenia wydajności.

Dane techniczne:

- Docelowa ilość przetworzonych odpadów: 82,5 tys. ton/rok (330 ton dziennie)
- Powierzchnia hali sortowni: 7 600 m²
- Kubatura hali sortowni: 80 000 m³
- Przewidywany odzysk surowców : 17 % (14 tys. ton/rok) w tym:
 - Surowce wtórne 17 % (14 tys. ton/rok), m. in.:
 - papier 4,5 tys. ton/rok,
 - tworzywa sztuczne 3,7 tys. ton/rok,
 - szkło 3,8 tys. ton/rok,
 - metale 1 tys. ton/rok,
 - tekstylia 1 tys. ton/rok.
- Frakcja organiczna – 30% (25 tys. ton/rok).

O tym, że jest to najnowocześniejsza w Polsce sortownia odpadów komunalnych decydują następujące czynniki:

1. cały przeładunek odpadów odbywać się będzie w hali (likwidacja tymczasowej stacji przeładunkowej na powietrzu),
2. wprowadzenie kabiny sortowania wstępnego (selekcja negatywna – oddzielenie odpadów problemowych),
3. dwie stacje załadowcze umożliwiające segregację odpadów zmieszanych i z selektywnej zbiórki,
4. dodatkowe sito sortownicze dla rozdzielenia frakcji:
 - 0-20 mm – piasek i części mineralne (na składowisko balastu),
 - 20-80 mm (wydzielenie frakcji organicznej, która trafi do kompostowni).
5. zastosowanie prasowania i wiązania w balasty:
 - wydzielonych surowców wtórnych,
 - frakcja powyżej 200 mm – odpady, które trafią na składowisko balastu.
6. automatyczna stacja załadunku kontenerów z układem przenośników rewersyjnych,
7. klimatyzacja kabin sortowniczych,
8. perforator do butelek PET.

Kontrakt 03 – Kompostownia odpadów w Łodzi

W dniu 4 sierpnia 2005 r. zakończył się kontrakt „Kompostownia odpadów w Łodzi” podpisany w dniu 24.11.2003 r., z konsorcjum Budimex Dromex S.A. i SUTCO Polska. Dzięki rozbudowaniu łódzkiej kompostowni w ramach tego kontraktu jej wydajność wynosi 19 000 ton/rok odpadów organicznych, w tym około 7 000 ton/rok jest kompostowane technologią tradycyjną w przyzmacach, a 12 000 ton/rok metodą przyspieszonego kompostowania w biokontenerach.

Dane techniczne kompostowni biokontenerowej:

- wydajność: 12 000 ton/rok,
- docelowa ilość wytwarzanego kompostu: 6 200 ton/rok,
- ilość biokontenerów: 10 szt. biokontenerów żelbetowych,
- wyposażenie: linia z doczyszczaniem wsadu do kompostowania, maszyny: rozdrabniarka, przerzucarka, przesiewarka z separatorem pneumatycznym, ładowarki.

Kontrakt 04 – Budowa składowiska balastu

Kontrakt został podpisany w dniu 19.11.2004, z konsorcjum Ekomel Sulechów + SEGI – AT Sp. z o.o., BODEN und DEPONIESONIERUNGS GmbH przewidywany termin zakończenia kontraktu I kwartał 2007 roku.

Składowisko przyjmować będzie balast powstały w wyniku sortowania odpadów komunalnych ze zlokalizowanej w sąsiedztwie sortowni odpadów na Lublinku (kontrakt 02). Składowisko o powierzchni około 9 ha jest składowiskiem napowierzchniowym z uszczelnieniem niecki, wykonanym zgodnie z wytycznymi Dyrektywy Rady Europejskiej, wyposażonym w instalację odprowadzania odcieków oraz instalację odgazującą. Chłonność składowiska wynosić będzie ok. 800 000 m³, jego eksploatacja przewidziana jest na 12 – 15 lat.

Kontrakt nr 05 „Selektywna zbiórka odpadów”

Selektywna zbiórka odpadów polega na tworzeniu na terenie miasta „punktów selektywnego gromadzenia odpadów” oraz na przeprowadzeniu akcji informacyjnej promującej selektywną zbiórkę wśród mieszkańców Łodzi. Jest to najważniejsza i zarazem najtańsza forma zagospodarowania odpadów, bo realizowana u źródeł ich powstawania. Zebrane w ramach selektywnej zbiórki odpady przekazywane są do ponownego ich wykorzystania, np. z tworzyw sztucznych produkuje się tzw. granulaty, który jest gotowym substratem do wytworzenia nowego produktu z tworzywa sztucznego. Odpady organiczne są przekazywane do kompostowni, gdzie następnie przy zachowaniu odpowiednich parametrów procesu kompostowania materia organiczna przekształca się w mieszaninę z przewagą substancji nieorganicznych, a ta z kolei jest już przyswajalna przez rośliny (kompost). W ten sposób to, co mieszkańcy Łodzi wyprodukowali i wyrzucili, jest powtórnie zawracane do obiegu

materii w ekosystemie. Wbrew pozorom zapobieganie wytwarzaniu odpadów jest tańsze od zlikwidowania skutków ich oddziaływania na środowisko.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Łódzki projekt z zakresu ochrony środowiska – „Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi” jest jednym z pierwszych w kraju, na który miasto otrzymało bezzwrotną pomoc finansową z funduszy Unii Europejskiej - Funduszu Spójności". Całkowity koszt projektu wyniósł 24 770 000 euro, w tym dofinansowanie Unii Europejskiej to 12 984 000 Euro.

Całkowity koszt projektu	24 770 000 EUR
Koszty kwalifikowane	21 640 000 EUR
Środki Funduszu Spójności	12 984 000 EUR
Udział Funduszu Spójności	60 %
Pozostałe środki WFOŚiGW, budżet miasta – 40 %	

OCENA I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Dzięki uruchomieniu sortowni zmniejszy się znacznie ilość odpadów deponowanych na składowisku, ponadto odpady te pozbawione będą części organicznych, co będzie miało znaczący wpływ na ograniczenie emisji do środowiska naturalnego niekorzystnych czynników powodujących zanieczyszczenie wód gruntowych, niekontrolowaną emisję metanu oraz odorów. Realizacja projektu pozwoli miastu na korzystanie z systemu gospodarki odpadami komunalnymi, który będzie w pełni zgodny z normami polskimi i ze standardami Wspólnoty w zakresie gospodarki odpadami wyszczególnionymi w aktach prawnych Unii Europejskiej. Ukończenie projektu w 2009 roku przyczyni się w znaczny sposób do poprawy stanu środowiska naturalnego, zdrowia mieszkańców i podniesienia atrakcyjności krajobrazowej terenów wokół Lublinka, a zatem przyczyni się do lepszej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Ponadto, dzięki realizacji projektu, powstaną nowe miejsca pracy.

Dodatkowym pozytywnym aspektem budowanego kompleksu jest zlokalizowanie obiektów w swoim bezpośrednim sąsiedztwie, co ogranicza transport odpadów.

KONTAKT

Jednostka Realizująca Projekty Funduszu Spójności

Beneficjent Końcowy Miasto Łódź
Wydział Gospodarki Komunalnej UMŁ
ul. Piotrkowska 175, 90-447 Łódź
Tel: /042/ 638 49 12; fax /042/ 638 49 09
www.uml.lodz.pl;

e-mail: sekretariat.wgk@uml.lodz.pl

Oddział ds. Realizacji Projektów Europejskich
Tel: /042/ 638 48 96; e-mail: m.janicka@uml.lodz.pl

Przykład ten został opracowany przez Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités”.

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w ramach projektu „Fundusze strukturalne dla rozwoju – najlepsze praktyki” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

Program Operacyjny Pomoc Techniczna